

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

07.12.2023

м. Київ

№ 2085

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
25 січня 2024 р. за № 122/41467**Про затвердження Порядку надання психіатричної допомоги в стаціонарних умовах**

Відповідно до частини дев'ятої статті 33, частини одинадцятої статті 35² Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу», пункту 8 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 90), з метою удосконалення надання психіатричної допомоги населенню в стаціонарних умовах,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Порядок надання психіатричної допомоги в стаціонарних умовах, що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18 травня 2013 року № 400 «Про вдосконалення порядку

надання психіатричної допомоги дітям», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17 липня 2013 року за № 1196/23728.

3. Департаменту медичних послуг (Тетяні Орабіні) забезпечити:

1) подання цього наказу в установленому законодавством порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;

2) оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства охорони здоров'я України після здійснення державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра охорони здоров'я України Сергія Дуброва.

5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр**Віктор ЛЯШКО**

ПОГОДЖЕНО:

Міністр освіти і науки України

Оксен ЛІСОВИЙ

Голова Державної регуляторної служби України

Олексій КУЧЕР

Голова Національної служби здоров'я України

Наталія ГУСАК

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Дмитро ЛУБИНЕЦЬ

Голова СПО об'єднань профспілок

Григорій ОСОВИЙ

Керівник Секретаріату Спільного представницького органу
сторони роботодавців на національному рівні

Р. ІЛЛІЧОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони здоров'я України
07 грудня 2023 року № 2085**ПОРЯДОК****надання психіатричної допомоги в стаціонарних умовах**

1. Цей Порядок визначає механізм надання психіатричної допомоги у стаціонарних умовах з огляду на пріоритет прав і гідності людини, зазначених у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Законах України «Про психіатричну допомогу», «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Дія цього Порядку не поширюється на застосування примусових заходів медичного характеру стаціонарних видів в спеціальному закладі з надання психіатричної допомоги, які застосовуються відповідно до Правил застосування примусових заходів

медичного характеру в спеціальному закладі з надання психіатричної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31 серпня 2017 року № 992, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 20 листопада 2017 року за № 1408/31276.

2. Терміни, що використовуються в цьому Порядку, застосовуються в значеннях, визначених в Законах України «Про психіатричну допомогу», «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

3. Психіатрична допомога у стаціонарних умовах надається на підставах, визначених Законом України «Про психіатричну допомогу».

Забороняється надавати психіатричну допомогу особам віком до 18 років у відділеннях для дорослих.

Особа, яка досягла 14 років, госпіталізується до закладу з надання психіатричної допомоги у стаціонарні умови добровільно — на її прохання або за її усвідомленою письмовою згодою, наданою за формою первинної облікової документації № 003-9/о «Усвідомлена згода особи на госпіталізацію до психіатричного закладу», затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15 вересня 2016 року № 970, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 жовтня 2016 року за № 1325/29455.

Особа, яка не досягла 14 років (малолітня особа), госпіталізується до закладу з надання психіатричної допомоги у стаціонарні умови на прохання або за усвідомленою письмовою згодою, наданою батьками чи іншим законним представником за формою первинної облікової документації № 003-13/о «Усвідомлена згода батьків чи іншого законного представника на госпіталізацію до психіатричного закладу особи віком до 14 років (малолітньої особи)», затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15 вересня 2016 року № 970, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 жовтня 2016 року за № 1325/29455.

Особа, яка страждає на психічний розлад, може бути госпіталізована без її усвідомленої письмової згоди або без письмової згоди її законного представника в порядку, визначеному статтями 14, 17 Закону України «Про психіатричну допомогу».

4. Госпіталізація до закладу з надання психіатричної допомоги осіб, які не досягли 14 років (малолітніх осіб), здійснює черговий лікар-психіатр (лікар-психіатр дитячий). Під час огляду пацієнта черговий лікар-психіатр (лікар-психіатр дитячий) досліджує психічний стан, визначає ризик самоушкодження та ризик заподіяння шкоди іншим та оцінює фізичний стан, збирає необхідні анамнестичні відомості і заносить відповідні дані до форм первинної облікової документації № 001/о «Журнал обліку прийому хворих у стаціонар та відмов у госпіталізації» (далі — форма № 001/о) та № 003/о «Медична карта стаціонарного хворого № ___» (далі — форма № 003/о), затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 лютого 2012 року № 110, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 квітня 2012 року за № 661/20974. При виявленні тілесних ушкоджень кримінального характеру (вогнепальних, колотих, різаних, рубаних, забитих поранень), інформування органів і підрозділів поліції здійснюється відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України від 06 липня 2016 року № 612/679 «Про порядок обліку фактів звернення та доставлення до закладів охорони здоров'я осіб у зв'язку із заподіянням їм тілесних ушкоджень кримінального характеру та інформування про такі випадки органів і підрозділів поліції», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 липня 2016 року за № 1051/29181.

5. Особа, яка не досягла 14 років, та особа, яка визнана в установленому порядку недієздатною, підлягає обов'язковому огляду комісією лікарів-психіатрів дитячих або лікарів-психіатрів відповідно, в порядку, визначеному статтею 15 Закону України «Про психіатричну допомогу».

6. Психіатрична допомога у стаціонарних умовах надається відповідно до стандартів у сфері охорони здоров'я.

7. Лікування осіб, які досягли 14 років, при наданні їм психіатричної допомоги у стаціонарних умовах надається після отримання форми первинної облікової документації № 003-10/о «Усвідомлена згода особи на лікування у психіатричному закладі», затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15 вересня 2016 року № 970, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 жовтня 2016 року за № 1325/29455.

Лікування осіб, які не досягли 14 років (малолітніх осіб), при наданні їм психіатричної допомоги у стаціонарних умовах надається після отримання письмової згоди від батьків чи іншого законного представника за формою первинної облікової документації № 003-14/о «Усвідомлена згода батьків чи іншого законного представника на лікування у психіатричному закладі особи віком до 14 років (малолітньої особи)», затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15 вересня 2016 року № 970, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 жовтня 2016 року за № 1325/29455.

8. Діагноз психічного розладу та кодифікація встановленого діагнозу встановлюється відповідно до загальноновизнаних міжнародних стандартів діагностики, згідно з чинною Міжнародною статистичною класифікацією хвороб, травм і причин смерті.

Відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я, здійснюється опис стану здоров'я і пов'язаних з ним станів, які зумовлюють функціонування, обмеження життєдіяльності та інших компонентів здоров'я.

9. Приміщення, що використовуються для психіатричної допомоги у стаціонарних умовах, повинні відповідати вимогам державних будівельних норм, державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил, що визначені для такого виду закладів.

Заборонено замикати вхідні двері до приміщень та палат, що використовуються для надання психіатричної допомоги у стаціонарних умовах. Вхід/вихід з відділень має бути вільним, з урахуванням вимог громадської безпеки в нічний час. Заборонено встановлювати ґрати на вікнах палат, що використовуються для надання психіатричної допомоги у стаціонарних умовах.

10. Заклад з надання психіатричної допомоги забезпечує постійний та вільний доступ пацієнтів до питної води, засобів гігієни, санітарного обладнання.

11. При наданні психіатричної допомоги в стаціонарних умовах, обладнання закладу з надання

психіатричної допомоги повинно відповідати потребам пацієнтів (в тому числі дітей), а також бути доступним у різний час відповідно до розпорядку дня закладу з надання психіатричної допомоги.

12. Харчування пацієнтів в закладі з надання психіатричної допомоги здійснюється відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 29 жовтня 2013 року № 931 «Про удосконалення організації лікувального харчування та роботи дієтологічної системи в Україні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2013 року за № 2205/24737.

13. Керівник закладу з надання психіатричної допомоги затверджує розпорядок дня закладу з надання психіатричної допомоги, який розміщується на вході у відділення, в місцях спілкування пацієнтів з відвідувачами, а також на офіційному вебсайті закладу з надання психіатричної допомоги.

Розпорядок дня в закладі з надання психіатричної допомоги організовується з урахуванням особливостей роботи з різними категоріями пацієнтів, пори року, місцевих умов та інших конкретних обставин. При цьому передбачаються безперервний восьмигодинний сон пацієнтів і надання їм особистого часу не менше ніж дві години.

Спілкування пацієнтів з відвідувачами відбувається без присутності персоналу відділення у спеціально обладнаному для цього приміщенні у визначений розпорядком дня час. Жодні обмеження щодо спілкування пацієнта з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, адвокатом, законним представником, представниками міжнародних організацій, що діють у відповідності до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, не можуть бути застосовані.

Пацієнти мають право вести телефонні розмови та користуватися глобальною мережею Інтернет (за власний рахунок) з урахуванням розпорядку дня закладу з надання психіатричної допомоги.

14. Заклад з надання психіатричної допомоги повинен забезпечити реалізацію прав пацієнтів, передбачених статтею 25 Закону України «Про психіатричну допомогу».

Відповідно до статті 25 Закону України «Про психіатричну допомогу» пацієнти за рішенням лікуючого лікаря-психіатра (лікаря-психіатра дитячого) в інтересах захисту їх здоров'я чи безпеки, а також в інтересах здоров'я або безпеки інших осіб, у випадку коли за своїм психічним станом являють безпосередню небезпеку для себе чи оточуючих, вони можуть бути обмежені:

приймати відвідувачів наодинці;

придбавати і використовувати предмети повсякденного вжитку;

перебувати на самоті.

Рішення про обмеження прав осіб, яким надається психіатрична допомога, заносяться відповідні дані до форми № 003/о, у кожному окремому випадку із зазначенням строку його дії та відповідним обґрунтуванням.

При наданні психіатричної допомоги в стаціонарних умовах фізичне обмеження або ізоляція застосовуються до пацієнтів згідно з Правилами застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24 березня 2016 року № 240, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 15 квітня 2016 року за № 570/28700.

15. При госпіталізації до закладу з надання психіатричної допомоги у стаціонарні умови пацієнти та їх законні представники зобов'язані: дотримуватися лікувальних заходів та заходів соціальної і психологічної реабілітації; дотримуватися розпорядку дня в закладі, правомірних взаємовідносин з іншими пацієнтами, персоналом закладу та іншими особами; утримувати в чистоті і порядку приміщення, дбайливо ставитися до майна закладу з надання психіатричної допомоги; дотримуватися санітарно-гігієнічних норм, мати охайний вигляд; дотримуватися вимог пожежної безпеки.

16. Лікуючим лікарем при наданні психіатричної допомоги особам, які не досягли 18 років, у стаціонарних умовах є лікар-психіатр дитячий. Лікуючим лікарем при наданні психіатричної допомоги особам, які досягли 18 років, у стаціонарних умовах є лікар-психіатр. Обов'язками лікуючого лікаря є своєчасне і кваліфіковане обстеження та лікування пацієнта. Пацієнт або його законні представники вправі вимагати заміни лікуючого лікаря. Лікуючий лікар має право відмовитися від подальшого ведення пацієнта на підставах, визначених частиною третьою статті 34 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Лікуючий лікар обирається пацієнтом або призначається йому відповідно до Порядку визначення лікуючого лікаря з надання спеціалізованої медичної допомоги, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23 грудня 2022 року № 2334, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 лютого 2023 року за № 235/39291.

17. Виписка із закладу з надання психіатричної допомоги пацієнта відбувається відповідно до статті 18 Закону України «Про психіатричну допомогу».

**Директор Департаменту
медичних послуг**

Тетяна ОРАБІНА